Lietas arhīva Nr. C-1433-20/22
ECLI:LV:VRT:2020:1229.C71143320.5.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Valmierā, 2020.gada 29.decembrī

Vidzemes rajona tiesa,
tiesnese I.Seisuma
ar tiesas sēdes sekretāri M.Mūrnieci
piedaloties prasītāja pilnvarotajai pārstāvei D.Gulbei
atbildētāja pārstāvjiem /pers. A/, /pers. B/

atklātā tiesas sēdē izskatīja vienkāršotās procedūras lietu AAS ,,BALTA'' prasībā pret Biedrību ,,Zvirgzdukalns'' par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

AAS ,,BALTA'' (turpmāk prasītājs), kuru pārstāv pilnvarotais pārstāvis no SIA ,,Julianus Inkasso Latvija'' cēlis tiesā vienkāršotās prasības lietu par naudas piedziņu no Biedrības ,,Zvirgzdukalns'' (turpmāk atbildētājs).

Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja galveno parādu 952.79 EUR; likumiskos procentus 15.60 EUR; tiesas izdevumus – valsts nodevu 145.26 EUR, ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5.37 EUR; noteikt tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt likumiskos 6% procentus gadā no galvenā parāda.

Prasības pieteikumā norādīts, ka ka starp prasītāju un /pers. C/ noslēgts apdrošināšanas līgums un izsniegta ģimenes apdrošināšanas polise 545068575 uz kuras pamata bija apdrošināts dzīvoklis pēc adreses /adrese A/ (turpmāk tekstā – dzīvoklis). Polises darbības termiņš bija no 23.07.2019. līdz 22.07.2020. Polises darbības laikā dzīvoklis bija applūdināts sakarā ar stāvvada karstā ūdens trubas bojājumu. Dzīvojamās mājas apsaimniekotājs nesastādīja aktu, bet no bildēm, kas uzņemtas negadījuma vietā, ir redzams, ka plīsums notika kopīpašumā ietilpstošo komunikāciju posmā.

Prasītājs apsekoja salieto dzīvokli, speciālists sastādīja attiecīgo tāmi, prasītājs akceptēja tiešās remonta izmaksas 941.09 EUR un, atskaitot ar polisi noteikto pašrisku 140 EUR, prasītājs izmaksāja apdrošināšanas atlīdzību 801.09 EUR.

Apdrošināšanas līguma likuma 45.p. paredz, ka apdrošinātājam, kas izmaksājis apdrošināšanas atlīdzību, ir subrogācijas tiesība, izņemot personu apdrošināšanas gadījumus. Attiecīgi,prasītājam nodarītais zaudējums piedzenams no atbildētāja.

Dzīvojamo māju, kurā atrodas apdrošinātais dzīvoklis, apsaimniekoja atbildētājs. Dzīvokļa īpašuma likuma 4.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka dzīvojamo māju apkalpojošās inženierkomunikāciju sistēmas, iekārtas un citi ar dzīvojamās mājas ekspluatāciju saistīti funkcionāli nedalāmi elementi, kas nepieder pie atsevišķā īpašuma ietilpst dzīvojamās mājas kopīpašuma daļa. Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.pantā noteikti dzīvojamās mājas pārvaldīšanas principi, t.sk., noteikts, ka pārvaldīšanas procesa nepārtrauktība nodrošina dzīvojamās mājas lietošanas īpašību (kvalitātes) saglabāšanu visā tās ekspluatācijas laikā, savukārt 6.panta otrās daļas d) apakšpunktā noteikts, ka obligāti veicama pārvaldīšanas darbība ir dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējais remonts. Atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.panta 1.punkta noteikumiem, atbildētājam, kā dzīvojamās mājas apsaimniekotājam, jānodrošina pārvaldīšanas procesa nepārtrauktība, nodrošinot dzīvojamās mājas lietošanas īpašību (kvalitātes) saglabāšanu visā tās ekspluatācijas laikā.

LR Augstākās tiesas Civillietu departaments izstrādāja apkopojumu ,,Tiesu prakse civillietās, kas izriet no dzīvojamo māju pārvaldīšanas tiesiskajām attiecībām'' (tiesu prakse 2013.-2016.gada maijs). Tajā ir iekļauts arī Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 9.novembra spriedums lietā Nr.SKC-264/2016 (C28179111) Avārijas situācijas novēršana - obligāti veicama pārvaldīšanas darbība daudzdzīvokļu mājā. Daudzdzīvokļu mājas jumta seguma un notekcaurules bojājumu novēršana ir obligāti veicama pārvaldīšanas darbība. Ārpuskārtas remontam, kura izmaksas sedzamas no saņemtajiem pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksājumiem, nav nepieciešams īpašs dzīvokļu īpašnieku akcepts. Ja dzīvojamai mājai ir radusies vai var rasties avārijas situācija, kas var apdraudēt personas dzīvību, veselību vai īpašumu, pārvaldniekam piešķirtas tiesības steidzamai avārijas situācijas novēršanai izmantot līdzekļus, kas iekasēti par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, vai citus pārvaldnieka rīcībā esošus finanšu līdzekļus. Attiecīgi finansējuma vai atsevišķa dzīvokļu īpašnieku kopsapulces lēmuma trūkums komunikāciju nomaiņai vai remontam nav pamats neveikt regulāru komunikāciju apsekošanu un apkopi. Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumi Nr.907 ,,Noteikumi par dzīvojamas mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām'' nosaka, ka dzīvojamas mājas, tajā esošo iekārtu un inženierkomunikāciju tehnisko apkopi, vizuālo pārbaudi, tehnisko apsekošanu un bojājumu novēršanu nodrošina dzīvojamas mājas apsaimniekotājs.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.p. nosaka, ka Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas principi ir šādi: 1) pārvaldīšanas procesa nepārtrauktība nodrošina dzīvojamās mājas lietošanas īpašību (kvalitātes) saglabāšanu visā tās ekspluatācijas laikā. Minēta likuma 6.p.2.d. ''d''apakšpunkts nosaka, ka obligāti veicama darbība ir dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējais remonts.

Izmaksu lietā nav gūti pierādījumi tam, ka atbildētājs ir veicis ar augstāk minētiem normatīviem aktiem noteiktas darbības. Rezultātā, atbildētāja bezdarbības dēļ bija nodarīts zaudējums apdrošinātajam īpašumam.

Saskaņā ar judikatūru, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016.gada 9.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-264/2016 (C28179111), avārijas situācijas novēršana - obligāti veicama pārvaldīšanas darbība daudzdzīvokļu mājā. Ārpuskārtas remontam, kura izmaksas sedzamas no saņemtajiem pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksājumiem, nav nepieciešams īpašs dzīvokļu īpašnieku akcepts. Ja dzīvojamai mājai ir radusies vai var rasties avārijas situācija, kas var apdraudēt personas dzīvību, veselību vai īpašumu, pārvaldniekam piešķirtas tiesības steidzamai avārijas situācijas novēršanai izmantot līdzekļus, kas iekasēti par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu, vai citus pārvaldnieka rīcībā esošus finanšu līdzekļus. Tas, ka dzīvojamās mājas komunikācijas ir neapmierinošā stāvoklī un tāpēc ir nepieciešama tā nomaiņa, nenozīmē, ka pārvaldnieks būtu atbrīvojams no pienākuma veikt pasākumus komunikāciju nomaiņā un iespējamo ūdens stāvvadu plīsumu novēršanā. Arī MK noteikumi Nr.907

„Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu", kas bija spēkā līdz 2017.gada 11.jūlijam, paredzēja līdzīgu kārtību avārijas situāciju novēršanai un nepieļaušanai.

Ievērojot to, ka ūdens noplūdes cēlonis atradās komunikāciju posmā, kas ietilpst kopīpašuma daļā, atbildētājs kā dzīvojamās mājas pārvaldnieks noplūdes brīdī bija atbildīgs par šo komunikāciju uzturēšanu, kā arī par to bojājumu rezultātā nodarītiem zaudējumiem. Savukārt pienākums rūpēties par komunikāciju uzturēšanu ietver sevī ne tikai pienākumu novērst komunikāciju bojājumus to rašanās gadījumā, bet arī regulāri pārbaudīt komunikāciju stāvokli, savlaicīgi veikt to nomaiņu vai labošanu piesardzības apsvērumu dēļ, gādājot, lai komunikācijas pastāvīgi būtu tādā tehniskā stāvoklī, lai pēc iespējas samazinātu avārijas situāciju risku un no tā izrietošus bojājumus.

Lai iestātos zaudējumu atlīdzības pienākums, nav nepieciešams konstatēt, ka zaudējumi būtu nodarīti ar ļaunu nodomu, atbildētājam tīši bojājot komunikācijas, vai rupju neuzmanību, nepievēršot nekādu vērību komunikāciju stāvoklim un izturoties pilnībā bezatbildīgi un nevērīgi pret acīmredzamu bojājumu novēršanu. Tas bija atbildētājas ar likumu noteikts pienākums rūpēties par komunikāciju, tai skaitā komunikāciju tehnisko stāvokli. Pats ūdensvada bojājuma fakts dod pamatu atzīt, ka atbildētāja pārvaldībā esošās komunikācijas nebija pienācīgā kārtībā, ja bija iespējama avārijas situācijas rašanās. Prasītājs uzskata, ka komunikāciju bojājums, kas rada ievērojamu ūdens noplūdi, nav atzīstams ne par nejaušu notikumu, ne nepārvaramu varu, kas dotu pamatu kvalificēt radītos zaudējumus kā nejaušus saskaņā ar Civillikuma 1773.pantu un 1775.pantu.

Attiecīgi saskaņā ar Apdrošināšanas līguma likuma 45.p. un Civillikuma 1779.p., atbildētājam ir pienākums atlīdzināt Prasītājam zaudējumu. Panākt vienošanās pārrunu ceļā nav iespējams un zaudējums ir piedzenams caur tiesu.

Saskaņā ar Civillikuma 1757.p. Nolīgstot procentus, jānoteic to apmērs. Ja tas nav darīts, tad atzīstams, ka klusējot pieņemti likumiskie procenti (1765.p.). Procentu apmērs cieši jānosaka aktā vai darījumā. Ja tas nav darīts, kā arī tajā gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā. No zaudējuma summas Prasītājam 801.09 EUR Prasītājam ir tiesības aprēķināt likumiskus procentus 0.01644 % dienā.

Tā kā atbildētājs nesedza prasītājam zaudējumus labprātīgi, prasītājs atbilstoši Sadarbības līguma Nr.01490-05-11 nosacījumiem un izsniegtajai pilnvarai, ir pilnvarojis SIA „Juliānus Inkasso Latvija" iekasēt no atbildētāja iepriekš minētos zaudējumus tiesas ceļā, līdz ar ko prasītājam radās papildus zaudējumi fiksētās maksas EUR 103.30 (fiksētā maksa EUR 85.37 + PVN 21% EUR 17.93) apmērā par zaudējumu atgūšanas lietas administrēšanu tiesvedības procesā vispārējā kārtībā (nepieciešamo dokumentu izprasīšana un to apkopošana, prasības pieteikuma sagatavošana, nosūtīšana utt.). Ņemot vērā minēto, prasītājs uzskata, ka atbildētāja pienākums ir segt ne tikai zaudējumus, kas saistīti ar apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, bet arī zaudējumus, kas saistīti ar zaudējumu atgūšanas administrēšanu tiesvedības procesā. Prasītājam nebūtu jācieš šo zaudējumu, ja atbildētājs savlaicīgi atlīdzinātu nodarīto zaudējumu izmaksātas apdrošināšanas atlīdzības apmērā. Atbildētājs bija brīdināts par to, ka piedziņas summa pieaugs, ja lieta tiks izšķirta tiesas ceļā. Šāda prasītāja pārliecība ir apliecināta ar judikatūru, spriedumiem civillietās C15290315, C29378116, C151132916, C26177915 utt.

Mediācija pirms vēršanās tiesā netika izmantota.

Prasība pamatota uz Apdrošināšanas līguma likuma 45.p., Dzīvokļa īpašuma likuma 4.p., Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.p.-6.p., Civillikuma 1635., 1652., 1753., 1756., 1775., 1779.pantu „Dzīvojamas mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas aprēķināšanas noteikumi" Nr.408, MK noteikumi Nr.907 „Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu", MK noteikumu „Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām" Nr.907, 2010.gada 28.septembra MK noteikumu Nr.905 „Kārtība, kādā tiek plānotas un organizētas ar dzīvojamās mājas renovāciju un rekonstrukciju saistītās darbības" 2.punktu.

Prasības pieteikums nosūtīts atbildētājam paskaidrojumu sniegšanai. Atbildētājs iesniedzis paskaidrojumus, norādot, ka prasību neatzīst pilnā apmērā.

Biedrībai „Zvirgzdukalns" AAS „Balta" pretenzijā par regresa prasības atlīdzību Nr.A876697-40500-01.2/19/764383 no 2019.gada 19.augusta nav skaidra Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.panta piemērošana jeb pieminēšana, kā pamatojums, pie subrogācijas jeb regresa prasības atlīdzības summas izmaksai, jo atbildētājs ikdienas darbā veic visus Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas likuma 6.pantā minētos pienākumus un darbības.

Atbildētājs atbilstoši MK noteikumiem Nr.907 „Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajām prasībām" periodiski veic koplietošanas komunikāciju, stāvvadu un citu ēkas koplietošanas elementu pārbaudi.

Un konkrēti, atbildētājs regulāri ievērojot likumu prasības veic ēkas inženierkomunikāciju apsekošanu un, ja nepieciešams arī inženierkomunikāciju remontu.

Visas veiktās darbības tiek fiksētas apsekošanas žurnālā. Norāda, ka divas reizes gadā, kā to nosaka augstāk minētā likuma normas tiek veikta arī dzīvokļu īpašumiem caurejošo inženierkomunikāciju apsekošana. Kā pierādījumu minētam pievieno lietas materiāliem arī konkrētā dzīvokļa, kurā notika karstā ūdens stāvvada nejaušs plīsums, stāvvadu apsekošanas aktu. Apsekošanas gaitā tika vizuāli apsekotas dzīvokļa īpašumam caurejošās inženierkomunikācijas. Dzīvokļa īpašnieks nevarēja nodrošināt ūdensapgādes sistēmas un kanalizācijas sistēmas vizuālo apskati, jo tās bija un ir iebūvētas sienā. Sastādot apsekošanas aktu dzīvokļa īpašniekam tika izsniegta akta kopija un īpašnieka paraksts uz tā apliecina iepriekš minēto.

Atbildētājs uzskata, ka 2019.gada 24.jūnija ūdens noplūde nav saistīta ar Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas likuma 6.panta neizpildi, jo atbildētājs veic visas darbības, ko nosaka LR likumdošana saistībā ar dzīvojamo māju pārvaldīšanu.

2019.gada 24. jūnijā konstatētais karstā ūdens stāvvada plīsuma iemesls nav saistīts ar atbildētāja darbību vai bezdarbību. Šī gadījuma patiesais iemesls varētu būt jebkāds neprognozējams un nezināms notikums (ūdens spiediena maiņa, gaisa korķu veidošanās sistēmā u.c.), kas varēja izsaukt karstā ūdens stāvvada plīsumu. Līdz ar to prasītāja pretenzija par regresa prasības atlīdzību Nr.A876697-40500-01.2/19/764383 no 2019.gada 19.augusta nav pamatota nedz ar Civillikuma pantiem, nedz Dzīvojamās mājas pārvaldīšanas likuma 6.pantu, nedz ar Apdrošināšanas līguma likuma 45.pantu.

Iepazīstoties ar lietas materiāliem AAS „Balta" nav iesniegusi sertificētu speciālistu slēdzienus, un citus pierādījumus, ka par minēto ūdens noplūdi ir atbildīgs atbildētājs.

Ir iesniegta lokālā tāme Nr.41-09/07/2019-8, kas prasītāja ieskatā pierāda iespējamo zaudējumu apmēru. Iepazīstoties ar to uzskata, ka daudzas pozīcijas, kā piemēram, mēbeļu pārvietošana, demontāžā, montāža, linoleja noņemšana, nomaiņa, telpu pēc remonta uzkopšana, virs izdevumi, nodokļi, neattiecas uz konkrēto gadījumu un nav tiešas saistības ar konkrēto gadījumu. Pie tam, pēc avārijas konstatēšanas, atbildētājs akurāti veica visas nepieciešamās darbības, tai skaitā flīžu atzāģēšanu, lai novērstu cauruļvada plīsumu.

Prasībā norādītie zaudējumi ir nejauši Civillikuma 1774.panta izpratnē, kas nevienam nav jāatlīdzina.

Lai apmierinātu prasību par zaudējumu piedziņu ir būtiski pierādīt ne tikai zaudējumu apmēru, kas ir apšaubāms, bet arī cēlonisko sakaru starp zaudējumu rašanos un neatļautu darbību. Uzsver, ka konkrētā gadījumā ir apšaubāms gan zaudējumu apmērs, gan būtiski akcentēt cēloniskais sakars.

Par iesniegto paskaidrojumu prasītājs sniedzis atsauksmi, norādot, ka paskaidrojumos atbildētājs pats apliecina, ka veic

inženierkomunikāciju apskati, vienlaicīgi norādot, ka dzīvokļu īpašnieks nav nodrošinājis komunikāciju vizuālo apskati. Lietā nav gūti nekādi pierādījumi tam, ka atbildētājs kaut vienu reizi ir pieprasījis dzīvokļa īpašniekam nodrošināt piekļuvi komunikāciju apsekošanai. No visiem pieejamas LURSOFT uzņēmumu datu bāzes ir redzams, ka atbildētājs veic dzīvojamās mājas Rubenes ielā 45, Valmierā no 2005.gada, savukārt, apskates žurnāli ir iesniegti tikai par 2018. un 2019. gadiem. No lietā iesniegtās polises ir redzams, ka minētā dzīvojamā māja bija būvēta 1990.gadā.

Atbildētājam pārvaldīšanas darbībās bija jāpiemēro Ministru kabineta 2008.gada 9.decembra noteikumi Nr.1014 „Kārtība, kādā aprēķināma maksa par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu" (spēkā no 2008.gada 18.decembra līdz 2017.gada 20.jūlijam (ieskaitot)) (turpmāk arī - Noteikumi Nr.1014).

Atsaucas uz noteikumu Nr.1014 7.punktu un 8.punktu. 13.punktu, 16.punktu, 19.punktu.

Būves tehniskās apsekošanas nepieciešamība izriet no Noteikumu Nr.907 16.punkta, ka būves tehnisko apsekošanu veic, ja kopš dzīvojamās mājas un tai piederīgo ēku (būvju) nodošanas ekspluatācijā vai saskaņā ar attiecīgās dzīvojamās mājas kapitalitātes grupu (1.pielikums) attiecīgajai būves daļai vai iebūvētajam būvizstrādājumam ir pagājis šo noteikumu 2.pielikumā minētais vidējais kalpošanas ilgums. Attiecīgi mājai, kuras pieņemšanas ekspluatācijā gads bija 1990.gads, karstā ūdens stāvvadu vidējais kalpošanas ilgums - atkarībā no cauruļvadu materiāla (cinkoti, daudzslāņu vai plastmasas), bija no 15 līdz 20 gadiem, kas nozīmē, ka to vidējais kalpošanas ilgums ir beidzies laikā no 2005. līdz 2010.gadam.

Noteikumu Nr.1014 (kas bija spēkā zaudējumu nodarīšanas brīdī) 1.punkts noteica kārtību, kādā dzīvojamās mājas pārvaldnieks: sastādīja dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas darbu tāmi kalendāra gadam; aprēķināja dzīvokļa, mākslinieka darbnīcas un neapdzīvojamās telpas īpašniekam maksu par dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu; paziņoja dzīvokļu īpašniekiem par maksas apmēru noteiktam laikposmam; informēja dzīvokļu īpašniekus par noteiktām laikposmam tāmē paredzētajām izmaksām; sagatavoja dzīvokļu īpašniekiem pārskatu par dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksas izlietošanu kārtējā gadā.

Noteikumu Nr.1014 3.punktā bija norādīta dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas izdevumu aprēķina formula, kurā iekļauti dzīvojamās mājas uzturēšanas un apsaimniekošanas izdevumi saskaņā ar tāmi, ietverot šo noteikumu 1.pielikumā iekļautās pozīcijas, dzīvojamās mājas dzīvokļu īpašumu kopējā platība. Saskaņā ar Noteikumu Nr.1014 11.punktu, plānojot nepieciešamos remontdarbus nākamajiem periodiem, pārvaldnieks pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksā varēja iekļaut arī plānoto remontdarbu izmaksas. Noteikumu Nr.1014 10.punktā bija noteikts, ka par aprēķināto dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas maksu nākamajam kalendāra gadam dzīvojamās mājas pārvaldnieks rakstiski paziņo dzīvokļa īpašniekam ne vēlāk kā līdz attiecīgā gada 15.oktobrim, paziņojumā norādot laiku un vietu (piemēram, mājaslapa internētā, informatīvs stends), kur dzīvokļa īpašnieks var iepazīties ar tāmes kopsavilkumu (2.pielikums), kā arī dzīvojamai mājai nepieciešamo remontdarbu apkopojumu nākamajiem periodiem (3.pielikums) [..].

Prasītājs uzskata, ka atbildētājs nav veicis tam normatīvajos aktos noteiktās pārvaldīšanas darbības, nav nodrošinājis, ka kopīpašumā esošais ūdens stāvvads ir tādā tehniskā stāvoklī, kas nerada kaitējuma rašanās draudus. Prasītājs uzskata, ka atbildētājs ir pieļāvis bezdarbību, ir rīkojies nevērīgi, un pieļāvis, ka no daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas koplietošanā esošās komunikācijas noplūst ūdens. Apstākļi, ka karstā ūdens stāvvada bojājums noticis kādas nepārvaramas varas ietekmē, lietā nav piestādīti, nav ziņu, ka kāda trešā persona būtu vainojama pie zaudējumu nodarīšanas apdrošināta dzīvokļa īpašniekam.

Tā kā konstatētā noplūde notika no daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas koplietošanā esošās komunikācijas, un ir konstatēta šo komunikāciju normatīvajiem aktiem neatbilstoša uzturēšana, jeb neattaisnojama bezdarbība, tiesa secina, ka atbildētājs ir pieļāvis rupju neuzmanību Civillikuma 1645.panta izpratnē, jo, rūpējoties par tam uzticētu svešu lietu, ir rīkojies augstākā mērā vieglprātīgi un nevērīgi. Zaudējumu atlīdzības un citu civiltiesisku seku ziņā rupja neuzmanība pilnīgi pielīdzināma ļaunam nolūkam. Attiecīgi, prasītājam nodarītais zaudējums sakarā ar atlīdzības izmaksu un to atgūšanu ir piedzenams no atbildētāja. Pie šādiem apstākļiem uzskatam, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Tiesas sēdē prasītāja pilnvarotā pārstāve Dace Gulbe prasību uzturēja spēkā uz prasības pieteikumā norādītajiem apstākļiem un pamata, uzturēja spēkā iepriekšējā pārstāvja Harija Veidemaņa paskaidroto par to, ka appludināts apdrošinātais dzīvoklis, jo plīsis stāvvads. Aktu par notikušo neviens nav sastādījis. Pats apsaimniekotājs novērsis bojājumu. Apsekojot prasītājam dzīvokli, sastādīta remontdarbu tāme un dzīvokļa īpašniekam izmaksāta apdrošināšanas atlīdzība.

Atbildētāja pārstāvji /pers. A/ un /pers. B/ tiesas sēdē prasību neatzina. Papildus paskaidrojumos norādītajam paskaidroja, ka atbildētāji izpildījuši visus likumdošanā paredzētos prasījumus. Regulāri, divas reizes gadā veikta ēkas stāvvadu apsekošanu. Norādīja, ka dzīvokļa īpašnieks, kura dzīvoklī plīsa caurule, nevarēja nodrošināt ūdensapgādes sistēmas un kanalizācijas sistēmas vizuālo apskati, jo tās bija un ir iebūvētas sienā. Sastādot apsekošanas aktu dzīvokļa īpašnieks ar savu parakstu apliecinājis, ka viņš atsakās lauzt vaļā sienu, nenodrošinot piekļuvi vizuālajai apskatei. Uzskata, ka vaina jāuzņemas dzīvokļa īpašniekam, nevis atbildētājam. Apliecināja, ka akts par notikušo applūdi neticis sastādīts. Norādīja, ka visiem ēkā esošajiem stāvvadiem pamatojoties uz MK noteikumiem noteiktajiem termiņiem ir beidzies kalpošanas ilgums, bet vizuāli visas trubas esot labā tehniskā stāvoklī. Pieļauj, ka karstā ūdens stāvvads plīsis spiediena izmaiņu rezultātā vai varbūt gaisa burbuļa dēļ. Uzskata, ka atbildētājam nav jāatlīdzina prasītājam radušies zaudējumi.

Motīvu daļa

Tiesa, uzklausot prasītāja un atbildētāja pilnvaroto pārstāvju paskaidrojumus tiesas sēdē un pārbaudot rakstveida pierādījumus, atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji.

Kā atzīts tiesību doktrīnā, civiltiesiskajā strīdā pusēm ir pretējas intereses un viedokļi un katra puse cenšas pārliecināt tiesu par noteiktu tiesisko attiecību un juridiski nozīmīgu faktu esamību vai neesamību. To var panākt ar pierādījumiem un pierādīšanu (sk. *A.Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2003, 62.lpp.)*

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 190.panta otro daļu tiesa spriedumu pamato uz apstākļiem, kas nodibināti ar pierādījumiem lietā. Un Civilprocesa likuma 192.pants nosaka, ka tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 96.panta piekto daļu, pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Lietā noskaidrots un nav strīda par to, ka 2018.gada 11.jūlijā prasītājs un /pers. C/ noslēdza apdrošināšanas līgumu, ko apstiprina ģimenes apdrošināšanas polise Nr.545068575, ar kuru no 2018.gada 23.jūlija plkst.00:00 līdz 2019.gada 22.jūlijam tika apdrošināts dzīvoklis /adrese A/.

Polisē norādīti apdrošināšanas riski: pēkšņs un neparedzēts fiziska bojājuma vai zaudējuma gadījums, apdrošināšanas summa 36995 EUR, paša risks 140 EUR. Minēto apstiprina lietai ievienotā polises kopija.

Lietā noskaidrots un par to arī strīda nav, ka apdrošinātais dzīvoklis tika applūdināts sakarā ar stāvvada karstā ūdens trubas bojājumu. Tas pierādīts, ar 2019.gada 3.jūlija bojātā īpašuma apskates protokolu un fotogrāfijām, par veikto bojājumu novēršanu. Tāpat noskaidrots un nav strīda, ka tehniskās apsekošanas akts netika sastādīts par notikušo negadījumu, ko tiesas sēdē apstiprināja atbildētāji.

Prasītājam iesniegtajā 2019.gada 28.jūnija atlīdzības pieteikumā par īpašumam nodarītajiem zaudējumiem norādīts, ka negadījums noticis 2019.gada 24.jūnijā plkst.9:00 /adrese A/, un atgadījuma aprakstā norādīts, ka plīsusi stāvvada karstā ūdens truba virtuvē. Atlīdzības pieteikuma kopija

pievienota lietai.

Prasītājas pārstāvja bojātā īpašuma apskates protokolā, kas sastādīts 2019.gada 3.jūlijā norādīts, ka dzīvoklī uz apskates brīdi bojājumi novērsti. Pēc klienta vārdiem remonts telpā veikts pirms četriem gadiem (2015.). Notikuma aprakstā norādīts, ka plīsusi stāvvada karstā ūdens truba virtuvē. Bojājumu novērsis namu apsaimniekotājs (izņemta bojātā trubas daļa un ielikta jauna). Norādīti konstatētie bojājumi-atsegta sienas daļa, lai piekļūtu bojātai trubai, sienas tapetes + flīzes; noņemtas flīzes atseguma vietā; bojāts grīdas segums zem linoleja; demontēts virtuves skapis zem izlietnes, lai piekļūtu bojātajai vietai.

Saskaņā ar pievienoto dzīvokļa lokālo tāmi Nr.41-09/07/2019-B telpu atjaunošanas darbi pēc negadījuma, ko sastādījis sertificēts eksperts /vārds, uzvārds/ sertifikāts Nr.4-02037, kur zaudējumi novērtēti kopsummā par 941.09 EUR, no kuras atskaitot apdrošinājuma ņēmēja paša risku 140 EUR, prasītājs pieņēmis lēmumu izmaksāt atlīdzību 801.09 EUR, nevis 849.49 EUR, kā norādīts prasības pieteikumā, kas saskaņā ar 2019.gada 17.jūlija AS „Swedbank" maksājuma uzdevumu Nr.9772690 ieskaitīti /pers. D/ bankas kontā. Tas pierādīts ar norādīto dokumentu kopijām, kas pievienotas lietai.

Saskaņā ar likuma „Par apdrošināšanas līgumu" 40.panta pirmo daļu prasītāja izmaksātās summas apmērā pārņēmusi apdrošinātā prasības tiesības un cēlusi regresa prasību pret atbildētāju, kuru uzskata par atbildīgu zaudējumu nodarīšanā.

Lietā nav strīda, ka zaudējumi nodarīti sakarā ar stāvvada karstā ūdens trubas plīsumu /adrese A/, un saskaņā ar Civillikuma 1786.pantu, zaudējumu summu veido bojāto lietu atjaunošanas vērtība.

Rubenes ielā 45, Valmierā, atrodas daudzdzīvokļu dzīvojamā māja, kuras dzīvokļu īpašnieku kopība to nodevusi atbildētājas biedrības „Zvirgzdukalns" apsaimniekošanā. Dzīvokļu īpašnieku kopības un atbildētāja noslēgtā līguma kopija lietā nav iesniegta, vienlaikus nav strīda, ka atbildētājam jāveic visas normatīvajā regulējumā noteiktās pārvaldnieka un apsaimniekotāja funkcijas.

Lietā pastāv strīds par to, vai nodarītie zaudējumi sakarā ar stāvvada karstā ūdens trubas plīsumu virtuvē /adrese A/, ir cēloniskā sakarā ar atbildētāja neattaisnojamu rīcību.

Saskaņā ar Civillikuma 1770.pantu ar zaudējumu jāsaprot katrs mantiski novērtējams pametums. Tātad, zaudējumi šīs normas izpratnē ir jebkāds mantas samazinājums, zudums vai bojājums, kā arī citu mantiski novērtējamu tiesību aizskāruma sekas.

Civillikuma 1771.pants nosaka, ka zaudējums var būt vai nu tāds, kas jau cēlies, vai tāds, kas vēl stāv priekšā; pirmajā gadījumā tas dod tiesību uz atlīdzību, bet otrajā uz nodrošinājumu.

Pamatojoties uz Civillikuma 1775.pantu, katrs zaudējums, kas nav nejaušs, ir jāatlīdzina, un saskaņā ar Civillikuma 1779.pantu katram ir pienākums atlīdzināt zaudējumus, ko viņš ar savu darbību vai bezdarbību nodarījis.

Zaudējumu atlīdzināšanas mērķis ir nodrošināt pēc iespējas pilnīgāku tāda stāvokļa atjaunošanu, kas būtu bijis tad, ja aizskārums nebūtu noticis (*K.Torgāns. Saistību tiesības. I daļa. Mācību grāmata.-Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2006, 237.-238.lpp.*).

Tiesību doktrīnā ir atzīts, ka zaudējumu atlīdzības pienākums ir tad, ja vienlaicīgi pastāv šādi priekšnoteikumi jeb atlīdzības pamati:

1) zaudējumu nodarītāja prettiesiska rīcība,
2) zaudējumu esamība,
3) cēloniskais sakars starp zaudējumiem un neatļauto darbību.

Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 4.panta pirmās daļas 1.punktu kopīpašumā esošajā daļā ietilpst atsevišķo dzīvojamo māju apkalpojošās inženierkomunikāciju sistēmas, iekārtas un citi ar atsevišķās dzīvojamās mājas ekspluatāciju saistīti funkcionāli nedalāmi elementi, kas nepieder pie atsevišķā īpašuma. Norādītās tiesību normas izpratnē karstā ūdens stāvvads ir uzskatāms par dzīvojamās mājas kopējo inženierkomunikāciju sistēmas elementu.

Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 10.panta pirmās daļas 7.punktu dzīvokļa īpašniekam ir pienākums nodrošināt iespēju dzīvokļu īpašnieku kopības vai pārvaldnieka pilnvarotiem speciālistiem veikt dzīvokļa īpašumā darbības, kas nepieciešamas ar dzīvojamās mājas ekspluatāciju saistītu komunikāciju, būvkonstrukciju un citu elementu ierīkošanai un normālai funkcionēšanai, kā arī nodrošināt iespēju apsekot atsevišķo īpašumu.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 11.panta pirmajā daļā noteikts, ka pārvaldīšanas tiesiskajās attiecībās, ciktāl tās neregulē šis likums, piemērojami Civillikuma noteikumi par pilnvarojuma līgumu. Tādējādi pēc būtības apsaimniekošanas līgums uzskatāms par pilnvarojuma līgumu Civillikuma 2289.panta izpratnē, kad viena puse (pilnvarnieks, uzdevuma ņēmējs – šajā gadījumā dzīvojamās mājas pārvaldnieks) uzņēmusies izpildīt otrai (pilnvarotājam, uzdevuma devējam – šajā gadījumā dzīvokļa īpašniekam) zināmu uzdevumu, proti, uzturēt un apsaimniekot dzīvojamo māju, savukārt dzīvokļa īpašnieks – samaksāt par to.

Atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 4.panta 1.punkta noteikumiem, atbildētājam, kā dzīvojamās mājas Rubenes ielā 45, Valmierā, apsaimniekotājam, jānodrošina pārvaldīšanas procesa nepārtrauktība, nodrošinot dzīvojamās mājas lietošanas īpašību (kvalitātes) saglabāšanu visā tās ekspluatācijas laikā.

Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 6.pants paredz dzīvojamās mājas pārvaldīšanas obligāti veicamās un citas pārvaldīšanas darbības. Saskaņā ar minētā panta otrās daļas 1.punkta d) apakšpunktu dzīvojamās mājas uzturēšana (fiziska saglabāšana) (turpmāk – uzturēšana) atbilstoši normatīvo aktu prasībām, tajā skaitā, dzīvojamās mājas, tajā esošo iekārtu un komunikāciju apsekošana, tehniskā apkope un kārtējais remonts, ir obligāti veicamās pārvaldīšanas darbības.

No norādītās tiesību normas secināms, ka dzīvojamās mājas kopējo komunikāciju, tostarp cauruļu un stāvvadu, tehniskā apsekošana, apkope un kārtējais remonts ietilpst pārvaldnieka – konkrētajā gadījumā atbildētāja – pienākumos, bet to atjaunošanai vai nomaiņai atbilstoši Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likuma 7.panta pirmās daļas 1.punktam tiek izmantoti mājas īpašnieka (visu dzīvokļu īpašnieku) šo uzdevumu izpildei veiktie maksājumi. Šā likuma 16.panta otrajā daļā noteikts, ka par likuma prasību neievērošanu, veicot pārvaldīšanas uzdevumu, pārvaldnieks atbild likumā noteiktajā kārtībā.

Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr.907 „Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām" 3.[1] punkts nosaka, ka dzīvokļu īpašumos sadalītā dzīvojamā mājā pārvaldnieks kopīpašuma daļā ietilpstošo iekārtu un inženierkomunikāciju daļas, kas atrodas atsevišķos īpašumos, vizuāli pārbauda pārvaldīšanas līgumā noteiktajā kārtībā. Ja dzīvokļa īpašnieks pārvaldītājam nenodrošina iespēju veikt vizuālo pārbaudi, minēto faktu fiksē dzīvojamās mājas apsekošanas reģistrācijas žurnālā.

Kā tiesa norādīja iepriekš, atbildētājs netika iesniedzis ar dzīvokļu īpašnieku kopību noslēgto pārvaldīšanas līgumu, vienlaikus lietā nepastāv strīds, ka inženierkomunikāciju vizuālā pārbaude veicama atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 28.septembra noteikumu Nr.907 „Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām" 13.3. apakšpunktam – reizi mēnesi.

Atbildētājs iesniedzis 2018.gada 7.maija, 2018.gada 28.septembra, 2019.gada 12.aprīļa, 2019.gada 25.septembra stāvvadu apsekošanas aktus Rubenes ielā 45, Valmierā, kopijas, kur norādīts, ka pamatojoties uz MK noteikumiem Nr.907 „Noteikumi par dzīvojamās mājas apsekošanu, tehnisko apkopi, kārtējo remontu un energoefektivitātes minimālajam prasībām" 3. un 3.[1] panta, II daļas 13.panta un Dzīvokļu īpašuma likuma 7.pantu veikta vizuālā apskate /adrese A/, apkures sistēmai; ūdensapgādes sistēmai; kanalizācijas sistēmai. Pie vizuālās apskates nokonstatēts, apkures sistēma-

tehniskais stāvoklis labs, bojājumi nav konstatēti; ūdensapgādes sistēma-iebūvēta sienā, dzīvokļa īpašnieks nenodrošina vizuālo apskati; kanalizācijas sistēma-iebūvēta sienā, dzīvokļa īpašnieks nenodrošina vizuālo apskati.

Iesniegta Biedrības ,,Zvirgzdukalns'' dzīvojamās mājas /adrese A/ apsekošanas reģistrācijas žurnālu kopijas par 2018.gadu un 2019.gadu.

Tajos norādītās ziņas apstiprina, ka veikta dzīvojamās mājas bēniņu, pagraba telpu, kāpņu telpu, ūdens guļvadu pagrabā, ēku vizuālā apskate veikta, apsekota apkures sistēma, ūdensapgādes sistēma un kanalizācijas sistēma, siltuma mezgls, kodatslēgu un ārdurvju apsekošana, mājas pagraba telpu apsekošana, kāpņu telpu apsekošana, siltuma mezgla apsekošana. Pie apkures sistēma, ūdensapgādes sistēma un kanalizācijas sistēma, konstatēts, ka bojājumi nav konstatēti.

Judikatūrā pausta atziņa, ka pārvaldnieku no atbildības par dzīvojamās mājas komunikāciju bojājuma rezultātā radīto kaitējumu ir pamats atbrīvot, ja ir ievērota līgumā un likumā noteiktā kārtība un pārvaldnieks no savas puses ir veicis visas nepieciešamās darbības, bet dzīvokļu īpašnieki kopsapulcē ir nobalsojuši pret pārvaldnieka ierosinājumu. Proti, pārvaldniekam ir jāveic darbības, kas ir pamatoti sagaidāmas no pakalpojumu sniedzēja, kurš dzīvojamās mājas pārvaldīšanu un apsaimniekošanu uz pārvaldīšanas līguma pamata veic profesionāli (*Senāta Civillietu departamenta 2019.gada 16.oktobra spriedums lietā Nr.SKC-248/2019 (ECLI:LV:AT:2019:1016.C30490616.7.S) 7.1 punkts*).

Pārvaldniekam nav jāsaņem norādījumi no dzīvokļu īpašniekiem par nepieciešamajiem darbiem, bet gan gluži pretēji – jāinformē dzīvokļu īpašnieki. Ja tas nav darīts, tad pārvaldniekam jāuzņemas atbildība par neattaisnojamu bezdarbību, kas ir cēloniskā sakarībā ar nodarītajiem zaudējumiem, kā to paredz Civillikuma 1779.pants (*Senāta Civillietu departamenta 2020.gada 16.marta spriedums lietā Nr.SKC-146/2020 (ECLI:LV:AT:2020:0316.C30523817.7.S) 8.4.punkts).*

Atbildētāji tiesai paskaidroja, ka /adrese A/ īpašnieks pārbaudes laikā norādījis, ka ūdensapgādes sistēma iebūvēta sienā un dzīvokļa īpašnieks nenodrošina vizuālo apskati, kas norādīts arī 2018.gada 7.maija, 2018.gada 28.septembra, 2019.gada 12.aprīļa, 2019.gada 25.septembra stāvvadu apsekošanas aktos Rubenes ielā 45, Valmierā, iesniegtajās kopijās.

Tiesai nav iesniegti dokumenti par to, ka ar dzīvokļa īpašnieku būtu noslēgts dzīvojamās mājas pārvaldīšanas līgums.

Atbildētāji tiesas sēdē paskaidroja, ka neskatoties uz to, ka dzīvojamā māja būvēta 1990.gadā, karstā ūdens stāvvadu vizuālajās apskatēs konstatēts, ka tie ir labā tehniskā stāvoklī un nav nepieciešama to maiņa. Uzskata, ka 2019.gada 24.jūnijā konstatētais karstā ūdens stāvvada plīsuma iemesls nav saistīts ar atbildētāja darbību vai bezdarbību, bet šī gadījuma patiesais iemesls varētu būt jebkāds neprognozējams un nezināms notikums (ūdens spiediena maiņa, gaisa korķu veidošanās sistēmā u.c.), kas varēja izsaukt karstā ūdens stāvvada plīsumu.

Izvērtējusi atbildētāja iebildumus un pierādījumus, ar kuriem tie pamatoti, tiesa secina, ka atbildētājs nav veicis karstā ūdens stāvvada vizuālo pārbaudi dzīvoklī Nr.108, Rubenes ielā 45, Valmierā, jo to iepriekš nekad nav redzējis līdz 2019.gada 24.jūnijā notikušajai ārkārtas situācijai, kad plīsa karstā ūdens stāvvads, un atbildētājs uzlauza sienu un stāvvadu salaboja.

Tiesa uzskata, ka atbildētājs savu bezdarbību, neveicot dzīvokļa īpašumā esošo komunikāciju apsekošanu, nevar attaisnot ar dzīvokļa /numurs/, /adrese/, stāvvadu apsekošanas aktā norādīto, ka ūdensapgādes sistēma iebūvēta sienā un dzīvokļa īpašnieks nenodrošina vizuālo apskati.

Atbildētājs nav iesniedzis tiesai pierādījumus, ka būtu izteicis konkrētus priekšlikumus jautājuma atrisināšanā, kas iekļauti dzīvokļu īpašnieku kopības sapulču dienas kārtībā, apspriesti, un par to sapulces dalībnieki būtu balsojuši. Tiesa atbildētāja iebildumus vērtē kā atrunas, kas neliecina par profesionālu darbību.

Tāpat tiesas ieskatā, atbildētājs vispār nav noskaidrojis karstā ūdens stāvvada plīsuma cēloni, lai varētu apgalvot, ka vainojams dzīvokļa īpašnieks, jeb nezināms notikums, kā to norādīja tiesas sēdē un savos paskaidrojumos atbildētājs.

No Civillikuma 1646.un 1649.pantiem izriet, ka civiltiesiskā atbildība par deliktu (neatļautu darbību) iestājas pat par vieglu neuzmanību, tas ir, par rūpības vai čaklības trūkumu, kāda vispār jāievēro krietnam un rūpīgam saimniekam.

Tiesas ieskatā atbildētājs kā pārvaldnieks nav pienācīgā kārtā izpildījis obligāti veicamo darbību dzīvojamās mājas /adrese/, esošo iekārtu un komunikāciju apsekošanā, tehniskā apkopē un kārtējā remontā, un tādējādi ir pieļāvis prettiesisku rīcību, kas izpaudusies kā bezdarbība, rīkojoties vieglprātīgi un nevērīgi, pienācīgā tehniskā stāvoklī neuzturot tā pārvaldījumā esošās caurules.

Tiesa atzīst, ka prasība par zaudējumu 801.09 EUR, nevis kā kļūdaini norādījis prasības pieteikumā prasītājs 849.49 EUR piedziņu ir pilnībā pierādīta un apmierināma. Tiesa atzīst, ka lietā ir konstatēti visi civiltiesiskās atbildības priekšnoteikumi – notikušais īpašuma bojājums nav nejauša rakstura, kā arī konstatējama zaudējumu esība un cēloniskais sakars starp atbildētājas pienākumu pārvaldīt un apsaimniekot īpašumu, negadījumu un konstatētajiem zaudējumiem. Tāpēc tiesa piedzen no atbildētāja prasītājas labā zaudējumus 801.09 EUR, bet noraida daļā par 48.40 EUR zaudējumu piedziņu.

Tiesa uzskata, ka noraidāma prasība daļā par zaudējumu 103.30 EUR piedziņu, kas pamatota ar prasītājas un SIA „Julianuss Inkasso Latvija" 2011.gada 12.oktobrī noslēgto sadarbības līgumu Nr.01490-05-11 un 2020.gada 17.janvāra faktūrrēķinu Nr.29860 par 85.37 EUR samaksu pluss PVN 21% EUR 17.93, kopā 103.30 EUR.

Tiesa uzskata, ka tie ir prasītāja izdevumi, kas viņam radušies ar lietas iztiesāšanu tiesā, jo šī summa pamatota ar privātu līgumu.

„Jautājums par tiesu izdevumiem pieder procesuālām, bet ne materiālām tiesībām. […] apšaubāma ir iespēja piemērot materiālo tiesību noteikumus procesuālām attiecībām" *(V.Bukovskis. Civilprocesa mācību grāmata. Rīga, 1933., 421.lpp.).*

Augstākās tiesas Senāts 2000.gada 11.oktobra spriedumā lietā Nr.SKC-466 jau norādīja, ka strīds par izdevumu atlīdzību, kas radušies, pusei pilnvarojot pārstāvi lietas vešanai, izšķirams saskaņā ar Civilprocesa likuma normām un materiālo tiesību norma (Civillikuma 1786.pants) nav piemērojama. Šāda atziņa apstiprināta arī Augstākās tiesas 2009.gada 21.janvāra spriedumā lietā Nr.SKC-6, kas izskatīta paplašināta tiesnešu sastāvā.

Tādējādi prasītājas izdevumi 103.30 EUR, kas samaksāti pilnvarniekam par dotā uzdevuma izpildi, nav atzīstami par zaudējumiem, kas atlīdzināmi saskaņā ar Civillikuma normām, un to piedziņa tiek noraidīta.

Prasītājs aprēķinājis un lūdz piedzīt no atbildētāja likumiskos procentus 15.60 EUR par laika periodu no 2019.gada 19.septembra līdz 2020.gada 10.janvārim par 112 kavētām dienām.

Procentu maksāšanas pienākums balstās uz tirgus ekonomikai raksturīgu pieņēmumu, saskaņā ar kuru kapitāls parasti nes augļus, un tāpēc, ja tas tiesiski vai prettiesiski nonāk citas personas turējumā, tad par tā turēšanu (lietošanu) ir jāmaksā procenti *(sk. Civillikuma 1753.pantu),* kuru maksāšanas pienākums pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu *(sk. Civillikuma 1756.pantu).*

Ja procentu apmērs nav tieši noteikts aktā vai darījumā, tad likums noteic aprēķināt likumiskos procentus - sešus no simta gadā *(sk. Civillikuma 1765.p.),* par katru parāda samaksas nokavējumu *(procentiem vienmēr nepieciešams galvenais parāds jeb kapitālparāds (sk. Civillikuma 1754.p.). Proti, procenti nav jāmaksā par neesošu parādu, bet tikai par īstenībā atvēlētu lietu (naudu) vai tās nodošanas nokavējumu (sk. sal. Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. R.: Mans īpašums, 1998, 254.lpp.)),* kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs *(sk. Civillikuma 1759.panta 1.punktu).*

Ja tiek celta prasība par galvenā parāda piedziņu, tad likumiskie procenti *(sk. Civillikuma 1759.pantu)* prasāmi nevis atsevišķi, bet gan reizē ar galveno saistību, un tādēļ tos nevar prasīt vēlāk, ja attiecīgā laikā par tiem bijis noklusēts vai galvenā parāda samaksa pieņemta bez iebilduma *(sk. Civillikuma 1760.pantu).*

Tiesa norāda, ka lūgums par likumisko nokavējuma procentu 15.60 EUR piedziņu apmierināms daļēji, par laiku no 2019.gada 27.septembra, kad beidzās prasītājas noteiktais termiņš zaudējumu samaksai, kas noteikts 2019.gada 19.augusta pretenzijā par regresa prasības atlīdzību, līdz 2020.gada 10.janvārim, t.i. par 104 kavētām dienām, 13.70 EUR (801.09 EUR*104 diena*0,01644/100 procenti dienā), noraidāms par 1.90 EUR apmērā.

Civilprocesa likuma 195.pants nosaka tiesai pienākumu spriedumā par naudas summas piedziņu norādīt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei saņemt procentus un norādīt arī procentu apmēru.

Judikatūrā *(Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta 2007.gada 14.februāra spriedums lietā Nr.SKC-75; 2009.gada 25.novembra lēmumā lietā Nr.SPC-111, 2013. gada 26.aprīļa spriedums lietā Nr.SKC-1106)* pausts viedoklis, ka Civilprocesa likuma 195.pantam ir imperatīvs raksturs, līdz ar ko tiesām minētās normas izpratnē, apmierinot prasību par naudas summas piedziņu, pienākums, neatkarīgi no prasījumā izteiktajiem lūgumiem, noteikt prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) saņemt procentus.

Tiesa atzīst prasītāja tiesības saņemt likumiskos procentus par laiku līdz sprieduma izpildei, ņemot vērā Civilprocesa likuma 195.panta nosacījumus, ka prasītājam ir tiesības līdz sprieduma izpildes dienai (izsoles noslēguma dienai) saņemt no atbildētāja likumiskos 6% gadā no nesamaksātā galvenā parāda, ievērojot Civillikuma 1763.pantu, atbilstoši kuram, procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

Tiesa norāda, ka pamatojoties uz Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņām, tiesas pienākums ir argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu (*sk. ECT 1994.gada 19.aprīļa spriedumā „Van de Hurk v. The Netherlands" 61.punktu*).

Tāpēc tiesa nevērtē visus pušu norādītos nolēmumus kopsakarā ar šo lietu, bet atsaucas tikai uz tiem, kas tiesas ieskatā nepieciešami argumentējot spriedumu.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses tās samaksātos tiesas izdevumus proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Prasība par 849.49 EUR piedziņu tiek apmierināta 801.09 EUR apmērā jeb par 94.30 %.

Līdz ar to no atbildētāja prasītāja labā tiesa piedzen proporcionālu daļu no samaksātajiem tiesas izdevumiem: valsts nodevu 136.98 EUR (94.30 % no 145.26 EUR) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5.16 EUR (94.30 % no 5.47 EUR), kopā tiesas izdevumi 142.14 EUR.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} panta otro daļu, atbildētājai nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.,193.,195.,199., 250.^{25}, 250.^{27}, 204.^{1} pantu

n o s p r i e d a

daļēji apmierināt prasību.

Piedzīt no biedrības „Zvirgzdukalns", reģistrācijas Nr.44103021308, juridiskā adrese Rubenes iela 45, Valmiera, LV-4201, par labu AAS „BALTA", reģistrācijas Nr.40003049409, juridiskā adrese Raunas iela 10/12, Rīga, LV-1039, zaudējumus 801.09 EUR, likumiskos nokavējuma procentus 13.70 EUR par laiku no 2019.gada 27.septembra līdz 2020.gada 10.janvārim, tiesas izdevumus 142.14 EUR, kopā 956.93 EUR (deviņi simti piecdesmit seši euro un 93 centi).

Piedzītā summa jāieskaita SIA „Julianus Inkasso Latvija", reģistrācijas Nr.40003717522, kontā Nr.LV61HABA0551008868793.

Noteikt AAS „BALTA" reģistrācijas Nr.40003049409, tiesību saņemt no biedrības „Zvirgzdukalns", reģistrācijas Nr.44103021308, likumiskos 6% (sešus procentus) no simta gadā līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai) no zaudējumu pamatsummas, ievērojot Civillikuma 1763.pantā minētos procentu pieauguma ierobežojumus.

Noraidīt prasību daļā par zaudējumu 48.40 EUR, zaudējumu 103.30 EUR piedziņu un likumisko nokavējuma procentu 1.90 EUR piedziņu.

Noraidīt valsts nodevas piedziņu 8.28 EUR (astoņi euro un 28 centi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 0.31 EUR (trīsdesmit viens cents).

Noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt Vidzemes apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma pieejamības dienas Vidzemes rajona tiesas kancelejā – 2020.gada 29.decembra, apelācijas sūdzību iesniedzot Vidzemes rajona tiesā, ievērojot Civilprocesa likuma 440.^{2} panta nosacījumus.

Tiesnese: I.Seisuma